

Ympäristökysymykset esiin

Ympäristö-sanaan liittyy erilaisia merkityksiä luonnosta rakennettuun ympäristöön, ja vaikka ihmisen luontosuhde ja ympäröivä yhteiskunta muuttuvat, ympäristön yhteiskunnallinen ja kulttuurinen merkitys säilyvät. Itäisen Euroopan maihin liittyen ympäristökysymyksiä nousee ajoittain keskusteluun, ja tarvetta uuteen tutkimukseen ja tulkintoihin on, niin nykypäivän ilmiöistä kuin historian kehityskuluista.

Oma venäläisen valtavirtamedian seurantani tuottaa melko harvoin havaintoja isoista ympäristöä tai ilmastoa käsittelevistä jutuista. Poliitiikkaan ja talouteen keskittyvässä *Kommersant*-sanomalehdessä ilmastonmuutos-termiä on käytetty vuoden sisällä kolmisenkymmentä kertaa ja yhteiskunnallisiin ja poliittisiin aiheisiin keskittyvässä *Nezavisimaja gazeta*ssa kolme kertaa useammin, kertoo Integrum-tietokannassa tekemäni haku. Melko usein ilmastonmuutosta sivuttiin kansainvälisissä uutisissa, joissa ilmastonmuutoksen torjuminen näyttäytyy asialistan kohtana johtajien tapaamisissa. Pienen uutisen verran huomiota herätti myös syyskuinen saksalaisen Deutsche Bankin tulevaisuusraportti jossa ilmastonmuutos on yksi isoista huolenaiheista muun muassa yhteiskunnan taloudellisen epätasa-arvon ja Kiina ja Yhdysvaltojen kasvavan vastakkainasettelun ohella.

Ympäristöteemat eivät vaikuta olevan kovin yleisiä esimerkiksi kirjoittelussa maan pohjoisia alueita koskien. Tarkastellessani talouslehti *Vedomostin* kirjoittelua arktisen ympäristön teemaan liittyen havaitsin että tammikuusta 2019 helmikuuhun 2020 ulottuvalla aikavälillä vain kuusi kaikkiaan 44:stä julkaistusta arktista aluetta käsittelevästä artikkelista sivusi ympäristöasioita edes hiukan. Suurin osa artikkeleista keskittyi liiketoimintaan tai energia-asioihin; erityisen iso teema oli öljy- ja kaasuala ja sen toimintamahdollisuudet Venäjän arktisella alueella. Esimerkiksi ilmastonmuutos ei näillä lehden sivuilla juuri näkynyt arktisesta kirjoitettaessa. Ympäristökysymykset eivät siis olleet ainakaan vielä tällä aikavälillä vahvasti linkittyneet talousuutisiin. Kuva vaikuttaa tämän katsauksen pohjalta erilaiselta kuin esimerkiksi Ruotsissa, jossa *Dagens Industri* -talouslehti on julkaissut liiketoimintaa kestäväen kehityksen näkökulmasta käsitteleviä juttuja, arktiseenkin alueeseen linkittyen.

Arktiseen alueeseen liittyvät kysymykset ovat olleet *Idäntutkimuksessa* vahvasti esillä ennenkin (muun muassa teemanumero 1/2016); tässä numerossa katse siirtyy ilmastoasioihin. Dmitry Yagodin tarkastelee arktista aluetta artikkelissaan, joka käsittelee talouskasvun ja ympäristönsuojelun jännitettä ja ilmastodiskurssia Venäjän arktisella alueella. Viktor Pål puolestaan perehtyy ympäristönsuojeluun autoritaarisissa järjestelmissä, keskittyen erityisesti 1960-luvun Unkarin tapaukseen. Numeron toimittamisesta vastannut Emma Hakala pohtii kolumnissa vesivoimapäätöksiä ja kansalaistoimintaa Balkanilla, keskusteluosiossa saamme katsauksen verkkolehti 7x7:n tapaan käsitellä Venäjän ympäristöongelmia.

Tänä vuonna maailmanlaajuinen koronaviruspandemia siihen liittyvine ilmiöineen on vaikuttanut *Idäntutkimuksen* toimintaan, ja siksi tämä vuoden toinen numeromme ilmestyy vasta näin syksyllä. Numerot 3 ja 4 tulevat ilmestymään tuplanumerona teemalla Keho & Uho vuoden lopussa, ja sen jälkeen olemme siirtymässä normaaliin julkaisuaikatauluun. Ensi vuoden teemoja ovat Pohjoinen kirjallisuus (1/2021), vapaa teema (2/2021), Teknologia (3/2021) ja Rakkaus (4/2021) – tervetuloa tarjoamaan kirjoituksia näistä aihepiireistä!

Helsingissä 10.9.2020

Katja Lehtisaari